

Évközi 20. vasárnap

Jer 38,4-10

„Hiszen a kezetekben van...”

Ezek a vezető emberek így szóltak a királyhoz: „Ölesd meg, kérünk, ezt az embert, mert szánt szándékkal megbénítja a városban maradt harcosok kezét, sőt, az egész nép kezét is, ha ilyesmit beszél nekik. Ez az ember ugyanis a népnek nem a javát keresi, hanem inkább a romlását.” Erre Cidkija király így válaszolt: „Hiszen a kezetekben van; a király semmit nem tehet ellenetek.” Erre megfogták Jeremiást és Malkija királyfi ciszternájába vetették, amely az őrség udvarán van; kötélen engedték le bele. Víz nem volt a ciszternában, csak sár; így Jeremiás belesüppedt a sárba. Am a kusita Ebed-Melech, a királyi palota egyik udvari tisztje meghallotta, hogy Jeremiást a ciszternába vetették. A király éppen a Benjamin-kapunál volt. Akkor Ebed-Melech kijött a palotából, és így szólt a királyhoz: „Uram, királyom! Ezek az emberek igen gonosz dolgot vittek végbe Jeremiás próféta ellen, amikor a ciszternába dobták, hogy ott meghaljon.” Erre a király ezt a parancsot adta a kusita Ebed-Melechnek: „Végy magad mellé három embert innen, és húzd ki Jeremiás prófétát a ciszternából, mielőtt meghalna!”

Jeremiás próféta Kr. e. 650 táján született, Kr. e. 627 körül kapta a prófétai küldetését és Cidkija uralkodása után halt meg. Csaknem kizárólag Jeruzsálemben működött legalább 40 évig. Az egyik leghosszabb ideig működő próféta volt, aki a legviszontagságosabb történelmi időszakban élt és a legtragikusabb sorsú egyéniség. Jozijás király idején egy időre hallgat, mert úgy véli, hogy az akkor zajló vallási megújulás, az ún. deuteronomista reform jó irányba tereli a nép vallási gondolkodását. Működése a babiloni fogáságba való hurcolás előtti utolsó júdeai királyok idejére esik. Próféciái bevezetésében található történelmi utalások egyben Jeruzsálem politika történetének is érdekes dokumentumai. Jeruzsálem ostromának eseményeiről sokat tudunk meg tőle. Amikor Cidkiját Babilon előtti meghódolásra akarta rávenni, a közvélemény ellene fordult és árulónak tartotta. A helyi politika úgy vélte, ha Egyiptommal szövetséget kötnek, győzhetnek. Amikor a város mégis elpusztult, Jeremiást a Babilon-ellenes párt magával vitte Egyiptomba. Élete emberileg teljes csóddal végződött, elkeseredettségének dokumentumait a vallomásai tartalmazzák (11,18-12,6; 15,10-21; 17,12-18;

18,18-23; 20,7-18). Ezekben mutatkozik meg a mélyen vallásos érzületű próféta, aki a gyalázatok ellenére is teljesíti próféta kötelességét.

A fenti szöveg éppen arról az epizódról szól, amikor Cidkija király tanácskérése után a közvélemény és a király is ellene fordul, és egy kiszáradt kútba vetik. Ezzel tulajdonképpen halálra ítélik a prófétát. Két hasonló szöveg beszéli el ezt a történetet: a 37,17-21 és a jelen szöveg (38,1-13). A Jeruzsálem elestét hirdető próféciát veszélyesnek ítélték a város vezetői és a király. Azt gondolták, Jeremiás a tekintélyével és ezzel a próféciával meggyengíti a harcosok ellenállását. A király bírálata rejtett, nem mondja ki véleményét, de hagyja, hogy a főemberek azt tegyék Jeremiással, amit akarnak. Az a szándékuk, hogy vérontás nélküli halálra ítélik. Életét ebben az esetben csak egy etióp udvarnok jóindulata menti meg. Jeremiás konfliktusa abból adódik, hogy nem követi a kor udvari prófétáinak szokását, akik a király akarata szerint szélhámoskodtak az isteni üzenettel, hanem mint Jahve prófétája valóban a jövőt tárja fel a király és a jeruzsálemi emberek előtt. Az emberek azonban szívesen hallgatják azt az isteni üzenetet, amely jó hírt hoz, és agresszívok lesznek a rossz hír, Isten büntetésének hallatán. Bosszújukat a próféta hírnökön töltik ki.

Sok esetben a vallási vezetőket is jelentősen befolyásolja a közvélemény. Azt gondolják, hogy az Isten is a többség oldalán van. Azt hiszik, ha nem hallják meg az üzenetet, vagy hazugsággal vádolják a próféta hírnököt, akkor megváltozik az üzenet vagy a jövő. A hatalmasoknak a legnagyobb megalázás, amikor rájönnek, a történelem nem az ő kezükben van, hanem a történelem igazi irányítója Isten. Ezt Jeremiás nagyon jól tudta és még saját egyéni szenvedése árán is közvetítette Isten üzenetét. Ezért Jeremiás a messiás előképe lett. Azok pedig, akik hasonló feladatra vállalkoznak, erőt meríthetnek az ő példájából.